8. szám. Budapest, 1882. deczember 24. 8. szám.

EGYENLŐSÉG.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, fürdő-utcza 4. sz.
a hová minden küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . . . frt 6.—
Félévre . . . . . » 3.—
Negyedévre . . . . . » 1.50
Egyes szám ára 12 kr.

Az Egyenlőség megjelenik minden vasárnap.

Zsidó szolidaritás.

Olyan sokat emlegetik e jelszót, hogy végre szemébe kell néznünk. Kéznél van vele az antiszemitizmus mindenütt, minden alkalommal. A népámitók uton-utfélen hirdetik, hogy titkos szövetség füzi össze az egész világ zsidóságát, mely egyetemlegesen — az egész az egyénért s az egyén az összeségért dolgozik. És a gondolkodni nem tudó tömeg még ilyesmit is elhisz. Elhiszi, hogy a bécsi, párizsi vagy akár new-yorki zsidó-bankárnak egyéb baja sincs, mint a tisza-eszlári saktereket kivonni a megérdemelt büntetés alól, s hogy mindegyik azonnal százezreket mozgósitott, csakhogy vesztegetéssel, csalással kiszabaditsa azokat a szeretett saktereket.

Milyen szégyenletesen buta az ilyen föltevés! Mikor törődött vele, nem a külföldi, hanem csak a hazai zsidóság, ha akármilyen zsidó büntettest, csalót, zsebmetszőt, uzsorást vagy gyilkost elitéltek? Érdeklődött iránytuk ügyvédjök hivatalból és talán családjok rokoni érzetből épen ugy, mint a keresztényeknél történik, de különben ki gondolt a hirhedt Farkas Bénitől le az utolsó zsebtolvajig a zsidó büntettessel? És törődnék-e bárki azokkal a sokat emlegetett eszlári sakterekkel, ha egyszerüen azzal vádolnák őket, hogy megöltek egy keresztény leányt? De a vád, mely ellenök emeltetik, nem az; rájok fogják, hogy vallásuk parancsából vallásos czélokra öltek meg egy keresztény leányt; megölték azért, mert a zsidófelekezetnek bizonyos alkalmakkor keresztény vérre van szüksége. Ez ellen a buta ráfogás ellen, melyet nemcsak a zsidók, hanem a legavatottabb keresztény egyházi és világi hatóságok, pápák és királyok, püspökök és tudósok, szóval minden illetékes ember nemcsak rég alaptalannak nyilvánitottak, hanem ők magok egyenesen ki is mondták, hogy az efféle vérvád még eddig minden egyes esetben magánbosszuból vagy pénzvágyból lőn koholva, ez ellen a tisztán bujtogatási czélból feleleventett ráfogás ellen zendült fel a zsidókban a megbotránkozás érzelme. És ez érzelmet csak fokozhatta azon tapasztalás, hogy akadt magyar biróság, mely a magát sokfélekép eláruló valószinü tettes elől szándékosan kitérve, ártatlan embereket nemcsak szabadságukban sért, hanem velök szemben önkényesen és lelketlenül megszegi a magyar bünvádi eljárást, hamis tanukkal dolgozik, kinzással, fenyegetéssel igyekszik hazug vallomásokat kicsikarni csak azért, hogy egy nem létező bünfogalom számára látszólagos bizonyitékokat szerezzen. Ez az, min a zsidóság s vele minden becsületes ember — megbotránkozott. Igaz, a zsidók első sorban magukról akarják egy gyalázatos vád sötét árnyékát elháritani; de fellázad bennök az igazságérzet is, látva a törvénytelenség és önkény lelketlen kényuralmát. Ha kóbor czigányokkal ha oláh vagy rusznyák parasztokkal bánna igy egy hazai törvényszék, azt sem nézhetné nyugodtan senki. Az eszlári esetben nem a szolidaritás müködik; a becsületesség felzudulása ez az önkény és erőszak ellen. Nem a zsidó, hanem az ember tiltakozik itt a hivatalos hatalommal való ily durva visszaélés ellen. Egyébiránt az, hogy a zsidók közelebbről érdeklődnek az ügy iránt, az sem az ő hibájok, arra is a nyiregyházai törvénybirák és sugalmazóik kényszeritették őket. Azok az urak erőszakolták a zsidóságra a szolidaritás némi látszatát, midőn a pörtnem a foglyok, hanem az egész zsidófelekezet ellen inditották, azt állitva, hogy egyházi szertartásaihoz keresztény vérre van szüksége. A nyiregyházai törvényszék e czélzatos rágalommal csakugyan valami szolidaritásfélére kényszeritette a zsidókat, hisz minden egyes zsidó önmagát kénytelen ez aljas vádban megtámadva látni, minden egyes zsidó külön kötelességének tartja ellene tiltakozni. Emelnének csak efféle vádat az ág. evangelikusok vagy más felekezet ellen, s majd meglátnók, nem épen ugy megbotránkozva utasitanák azt vissza egyenkint és közösen s nem épen oly hévvel tiltakoznának egy hivatalos közeg visszaélései ellen, mely hamis tanukkal, torturával, a törvénysértés minden eszközével akarja ez ostoba vádat rájok bizonyitani.

Zsidó szolidaritás! Minő szolidaritás lehet szegénység és gazdagság, az inség és fényüzés, a müveltség és tudatlanság, a nagyvárosi bankár és falusi házaló, a különféle osztályok, előitéletek, ellentétek közt, melyek a zsidóságban épen ugy ki vannak fejlődve, mint a nagy társadalomban? Még a vallási ellentét sem hiányzik, mely az orthodoxok és neologok közt épen olyan éles, mint a katholikusok és protestánsok közt. Hogy lehetne szolidaritás ott, a hol a konkurrenczia, az egyéni érdek, a különböző foglalkozások és eltérő élethivatások annyi természetszerü különbséget hoztak létre? Vagy nincs-e zsidó bankár és iró, kereskedő és tanár, katona és ügyvéd, iparos és mezőgazda, ur és napszámos? És lehet-e ennyi különféle állásu, müveltségü, foglalkozásu, érdekü ember közt más szolidaritás, mint emberek közt általában lenni szokott? Ez a szolidaritás megvan mindenütt, a hol emberek élnek s most csak abból az elemből veszett ki, mely üzletet csinál az antiszemitizmusból s mely egy uj, a saját szükségleteihez mért erkölcstant hirdet, mely azt hirdeti, hogy váltót hamisitani, biróilag egyszer vagy többször elitéltetni, többé-kevésbé infám kaszsziroztatni, tultenni magát a tisztesség és illem minden törvényén, becsempészkedni idegenek örökébe, mindez s hozzá hasonló nem bün. Egy bün van csak és ez az, ha valaki zsidónak született.

Ez uj erkölcstan s a belőle levont embertelen következtetések gyakorlati alkalmazása ellen küzdeni e lapok hivatása. Munkatársait nem a zsidó szolidaritás, még kevésbé a legcsekélyebb anyagi haszon tartja együtt. Minden anyagi jutalom, minden munkadij nélkül, mert e lap előfizetési jövedelmét teljesen fölemésztik a kiállitási költségek.

Mai számunk 12 oldalra terjed.

dolgoznak e lapok összes munkatársai, tisztán kötelesség-érzetből s nem faji, vallási vagy bármi más tekintetből. Senki sem érez szolidaritást a mocskos lelkiismerettel, a foltos becsülettel, mely akad minden felekezetben. Senki sem áll szolidaritásban a bűnnel, az uzsorával, a felkapaszkodott parvenuck henczegéseivel, a gazdagságával hivalkodó tudatlansággal, mely alacsony lelkét divatos ruhába takarja. Nem állunk velök sem összeköttetésben, sem szolidaritásban; nem ő nekik irunk s nem az ő érdekeiket akarjuk, menynyire tőlünk telik, védeni. Szavunkat intézzük ahhoz a sok ezer derék, munkás, hazafias emberhez, a kiket egy brutalis banda becsületökben, emberi méltóságukban támadott meg. Irunk ő nekik, irunk azért, hogy kitartásra buzditsuk, bátoritsuk őket és mindig ujra lelkökre kössük, legyenek igaz magyar hazafiak, teljesitsék állami, nemzeti és honpolgári kötelességeiket annál lelkesebb készséggel, minél inkább akarja őket a magyarság életérdeke ellen törő agitáczió épen a kötelességek teljesitésétől visszatartani. Nem mindig készül Muszkaország háborura s nem mindig lesz rá szüksége, hogy Magyarországban a belső béke megzavartassék és az állami élet alapjai megingattassanak. Jönnek még egykor nyugalmasabb napok, — és ha nem is jönnének, a zsidóvallásu magyarságnak ragaszkodása a nemzethez és hazához nem fog többé csökkenni soha. A szabadság lángra gyujtotta lelkökben a nemzeti érzéseket s ez érzéseket a legkeserübb megpróbáltatások sem képesek immár kioltani.

Acsády Ignácz.

Az Egyenlőség elmaradt sajtópere.

Az összes napilapok, közöttük a kormány közlönye, a Nemzet is, következő hirt közölték: az Egyenlőség sajtópere elmarad. Bary vizsgálóbiró a napokban azt a kérelmet terjesztette az igazságügyminiszter elé, hogy a sajtóper mellőztessék, annál is inkább, mert a nevezett lap szerkesztője, Bogdányi ur, Szmilovits Jankel és Scharf Móricz terhelő tanúknak a pesti esküdtszék elé állitása által, a tisza-eszlári ügyet a nyiregyházi törvényszék illetékessége elől el akarja vonni.«

Ennyit a »hivatalosság« bélyegét magán hordó, épp oly rövid, mint sokatmondó »Communiqué.«

Tehát értsük meg jól! Az Egyenlőség a nyiregyházi törvényszék hires »vizsgáló jegyzője« ellen, tanukra hivatkozás mellett oly vádakat emelt, melyek ha bebizonyulnak, a vádlott egyén birói tisztet nem viselhetne; nem viselhetne pedig azért, mert a birói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi 10. t. cz. 6. §-a. értelmében birói hivatalt csak »feddhetlen jellemü« egyén viselhet és mert e vádak nem kevesebbre, mint a rendes bűnvádi eljárás alá tartozó hivatali bűntettek elkövetésére, nevezetesen a birói felelősségről szóló 1871. VIII. t. cz. 11. §-ában olyannak minősitett cselekményekre és pedig, 1-ször a hivatali titok közlésére, 2-szor erőszakra, tehát oly cselekmények elkövetésére irányultak, melyekre a büntető t. k. 477. és illetőleg 479. §-a öt évig terjedhető börtön- és illetőleg egy évig terjedhető államfogházbüntetést és minden esetben hivatalvesztést szab.

Ha már megbotránkozást szül azon felfogás, melyet a magyarországi birói hivatalnokok karának egy tagja a birói és egyéni becsületről akkor tanusit, midőn nem kivánja felhasználni a törvény által nyujtott alkalmat magát ezen súlyos vádak terhe alól tisztázni, ugy e megbotránkozás még nagyobb mértéket ölt, ha nem látjuk, hogy dr. Pauler ur már csak a magyar birói kar és az igazságszolgáltatás jó hirnevének érdekében is intézkednék, hogy e sajtóper megindittassék és pedig esetleg még a hires »vizsgáló jegyző« akarata ellenére is.

De hát ezt hiába várjuk dr. Pauler urtól, ki a parlament előtt éppenséggel helyén nem levő büszke öntudattal konstatálta Mezei Ernő interpellácziójára adott válaszában, hogy Magyarországban nem az »igazság«, hanem »a gyanusitásoktól való félelem« szempontja irányadó azon magas hivatás betöltésénél, melyet imigyen csak gúnyos értelemben lehet »igazságszolgáltatásnak« nevezni, és ki ez alkalommal azt is hirdette, hogy nálunk bármely büntető cselekmény ismérvét magán nem hordó ténykedésért is lehet valakit az igazságügyi kormányzat helyeslésével személyes szabadságától megfosztani.

A ki teljes megnyugvásának adott imigyen kifejezést az egész igazságszolgáltatás oly szembeötlő és még hazai mérték szerint is szokatlan kompromittáltatása alkal

TÁRCZA.

Eszlári-fári.

(Az Egyenlőség eredeti tárczája.)

Szalay Imre úr, a löllei Gambetta, a képviselőház mult szombati ülésében, megeresztett egy nagy dikeziót. Mint ismert borász a fuxinos bornál kezdte s miután a filloxerán kivül, még más tücsköt bogarat is tálalt fel a tisztelt háznak, egyszerre csak Trefort rémületére a talmuddal végezte. A szélbali hazafiak ugyanis, mióta a tisza-eszlári heccz napirenden van, az ismert »ó nép« frázis helyett, vagy a talmudot vagy pedig a kagalt emlegetik. Szalay Imre, ki a pénzen kivül semmit sem szokott olvasni, s a ki csak azt szokta kutatni, hogy mi van a borban, most egyszerre — Ónody és Istóczy biztatására — arra lett kivánesi, hogy a talmudban mi foglaltatik? És ezért hivta fel a kormány figyelmét, hogy az félre téve budgetet és a többi napirenden lévő törvényjavaslatokat — tartsa kötelességének első sorban a talmudot tanulmányozni.

*

A különben is ideges Trefort e váratlan felhivásra olyan nyugtalan lett, hogy a fészkelődés folytán, majd összetört alatta a bársonyszék. Vajjon ki által tanulmányoztassa a talmudot? Először Paulerre gondolt, ki teljes életében egyebet sem tesz, mint tanulmányoz, de aztán eszébe jutván, hogy Pauler most bünvádi eljárás és a büntető kodex tanulmányozásával van elfoglalva, a mosolygó Kemény Gabira irányozta figyelmét és erre csakhamar eltüntek a kultuszminiszter homlokáról a ránczok, mert tudta, hogy Kemény Gabi, a ki mindenhez ért, bizonyára a Talmudból is fog valamit — kijósolni.

*

Az én szerény nézetem szerint, ha a kormány komolyan akarja tanulmányoztatni a talmudot, ugy arra csak egy mód van. Rá kell bizni a tanulmányozást a — nyiregyházi törvényszékre. A törvényszék kiküldi Bary vizsgálóbirót. Ez aztán kikeres Szabolcsmegyében két olyan zsidót, kik még elfogva nem voltak, megteszi Szmilovits Jankelt elnöknek, oda állitja melléjük Recsky Bandit, Vay Gyurkát és én esküszöm a kagal főkasszájára, hogy a szakértők 3 nap alatt olyan ritualis gyilkosságokat fognak kisütni, mint annak a rendje.

*

A szombati ülésben Szalay a talmudról beszélt, vasárnap azonban már azon őszinte vallomással rukkolt ki

mával, attól nem lehet elvárni, hogy egyes birói tag által eszközölt kompromittáltatása iránt tanusitson érzéket.

A ki pedig az igazságszolgáltatás jó hirneve iránt maga is oly érzéketlen, mint dr. Pauler ur, attól nem várhatni, hogy másnak keménybőrüségén megütközzék!

Ha majdan azután a művelt Európa meg is fog botránkozni az ilyen dolgokon, az nem tesz semmit! ha a külföldi sajtó erős támadások jogos kiindulási pontjául teszi is a történteket, akkor azzal fogják magukat vigasztalni a 19-ik század kulturális viszonyait erőszakosan a középkori sötétség világába való visszaterelésének sisiphusi munkáját végező hősök, hogy hiszen csak egy pár zsidó lármáz! persze azt elfeledik, hogy annyi hatalommal még ők sem birnak, hogy a zsidókat eltilthatnák a mivelődés nagy vívmányai s ezek közt a jó igazságszolgáltatás iránti érdeklődéstől. Hisz láttuk, hogy a házban sem talált dr. Pauler urnak a tisza-eszlári ügyről tartott előadása oly határozott visszautasitást, mint a minővel annak oly parlamentben találkoznia kellett volna, melyben a kormánypárt magát »szabadelvü«-nek nevezi el, és a mely azt hangoztatja, hogy nem vonja ki magát azon kulturalis közösség alól, mely századunkban minden jogállamot összefüz.

De ezen változtatni nem is akarunk; mert csak perczek tévedései helyeselhetnek oly irányt és oly elveket, minőket dr. Pauler ur vallott! Az örök igazság, melynek neve tör teret, az emberi szellem ily szomoru kinövéseit porrá zúzza képviselőivel együtt.

Ezen tudat természetesen azt a kötelezettséget rójja minden hazafira addig, mig a történet a ferdeségeket le nem álczázta, foglalkozni azon kórtünetekkel, melyeknek hivatott ápolója dr. Pauler ur.

És igy hát szomoru kötelességünk azt is konstatálni, hogy dr. Pauler ur is — a nyiregyházi törvényszék törpe óriásai is — félnek csakugyan attól, hogy valamiképen kiderülhetne az igazság a tisza-eszlári ügyben, félnek, hogy a történtek nemcsak az antiszemitizmus által befeketitett nyiregyházi szemüvegen, hanem a budapesti esküdtszék tiszta üvegén lesznek keresztül láthatók, hogy a jegyzőkönyvet a kihallgatásokról nem a nyiregyházi hires »vizsgáló aljegyző«, hanem a részrehajlatlan népbiróság, a fővárosi művelt közönség ellenőrzése mellett fogja felvenni, és félnek főleg attól, hogy Scharf Móricz, kit minden antiszemita, szeménél is jobban kiván megőrizni, tán szabadon minden befolyástól menten tehetne vallomást, félnek, hogy veszélyeztetve volna az egész oly mesterségesen összehordott és oly nehezen fenntartott vádhalmaz, ha egyszer valamely tanu a nyiregyházi csendbiztos botjának oltalmát és a keserű és egyéb vizeknek elixirjét nélkülözni kényszerülne.

És annyira biznak elvakitó eszközeik hatalmában, hogy nyiltan be merik vallani, miszerint azt nem engedhetik meg, hogy e gondosan őrzött tanuk egy más biróságáltal is hallgattassanak ki, hogy nyiltan be merik vallani, hogy hát akkor vége volna az ugynevezett tisza-eszlári ügynek.

Szegény Themis! azt csak nem álmodtad volna, hogy vén napjaidra Magyarországon még az »Augias«-hoz czimzett vendéglőben fognak elszállásolni!

Ifj. dr. Neumann Sándor.

Az egyetemi ifjuság és az antiszemitizmus.

Valamelyik nagy államférfiutól ered e mondás: Elveszett az a nemzet, melynek fiatalsága nem radikális. Ama ifjuság, mely nem vesztette még el az élet ezerféle küzdelmeiben keble frisseségének hímporát, az az ifjuság, melynek kedélye a legnagyobb mértékben fogékony a napi események hullámai által felszinre tolt eszmék benyomásai iránt, mely ezeket az eszméket buzgó hévvel karolja fel és romlatlan lélekkel lelkesedik értök: ez az ifjuság kell hogy radikális legyen. A hol ez nem igy van, a hol ezeket a jelenségeket megjuhászodó simaság, hideg közöny vagy éppen bárgyu tudatlanság pótolják: ott csakugyan nem lehet bízni a nemzet jövőjében. Mert a nemzet jövője az ifjak kezében van. És az, ki élte tavaszában, a fárasztó gondoktól menten, nem tud a kivüle álló ugyan, de közérdekü dolgokért szive egész hevével lelkesülni, vajjon fog-e az később, ha saját ügyei eléggé lekötik munkásságát, igaz lélekkel buzgólkodhatni azért, a mi neki közvetlen hasznot nem hajt ugyan, de kapcsolatban van mind ama nemes és magasztos elvekkel, melyek a felvilágosodásnak, a mivelt-

---

a löllei demokrata, hogy ő a zsidókra — kik különben még soha meg nem csalták — csak azért haragszik, mert azok a bort hamisítják. A zsidógyülöletre egy borásztól nem is lehet más indokot várni, az igaz, de azért — isten látja lelkemet — zsidó létemre valamennyi vád között ez fájt legjobban. Mióta az antiszemitizmus lábra kapott, sok bűnét sorolták elő a zsidónak. Elmondták csalónak, tolakodónak, uzsorásnak, keresztényvért szivónak, és keresztényvért ivónak, sakternek és .... lapunk szük tere nem engedi meg, hogy a többi titulusokat is elősoroljuk, de a borhamisitás vádját csak Szalay suhintotta fejünkhöz. Verhovayval szólva: envérem felháborodása bugyborékol ezen alaptalan vád miatt, mert én — hivatkozom e tekintetben a fővárosi kocsmárosokra és keresztény barátaimra, a bort inni, de hamisitani nem szoktam. És hány magyar zsidó cselekszik igy? Ki tudná elősorolni számát?

*

De legyünk őszinték, és valljuk be hibáinkat. A zsidó nem pártolja az irodalmat és nem pártolja a müvészetet. Mutassatok nekem egy szemitát széles e hazában, ki előfizetett volna a »Füstölő«-re? Vagy a »Függetlenség« szerint nem zsidó impertinenczia-e az, hogy annak a nyiregyházi Rafáelnek, ki emlékezetből olyan kitünően eltrafálta Esztike képét, a Pannonia szálloda egyik szobájában kitett pikturáját senki sem nézi meg? Pedig 30 krajczár nem sok ezért a müélvezetért, különösen akkor nem, mikor az eszlári község birája és jegyzője által kiállitott, a község pecsétjével ellátott bizonylat szerint, olyan nagyszerüen el van találva az a kép. De azért mai napig még egyetlen egy szemita sem vetődött be a Panoramába, a mi világos jele annak, hogy a zsidók ép ugy félnek a képtől, mint Hurinné a hullától, pedig Szabolcsmegye hirneves festője gondoskodott arról, hogy ne kölljön félni, két markos Mihaszna Anrást állitott az ajtó elé.

Ebben is meglátszik a kagal bünös keze. Hogy a közönség nem tódul bámulni a csodát, annak nem a kép, hanem a hely, melyben az ki van állitva, vagyis a Pannonia szálloda az oka. A diszes föstvénynek az akadémiában vagy pedig a képzőmüvészeti társulatban lett volna helye, de ezeket megvesztegette a kagal és igy a nyiregyházi Rafaelt onnan kiszoritották. Solymosi Esztike tehát kénytelen a Pannonia szálloda egyik hónapos szobájában meghuzódni. Már pedig az régi dolog, hogy a Pannoniába nem müpártolók, hanem lókupeczek szoktak járni.

Dr. Wolf Vilmos.

ségnek, a nemzetek jólétének utat törtek és az emberiség történetének legragyogóbb lapjait betöltik?

És ebből az elvből kiindulva, őszintén bevalljuk, jobban szerettük volna, ha a magyar ifjuság, és első sorban az egyetemi polgárság, határozottabb állást foglal el a korunkat és társadalmunkat megbélyegző antiszemita üzelmekkel szemben. Korántsem akarjuk ezzel azt mondani, hogy az ifjuság — csak távolról is — helyeselné a reakcziónak eme legsötétebb nemét, ez, hála a kebléből ki nem veszett ősi erényeknek, nem történt. Büszkén mondhatjuk, hogy egyetemünk polgárai nemcsak hogy nem azonositották magukat a dajkamesékkel és fantáziából festett képekkel küzdő »hazafiak« agitáczióival, de semmi olyas nem történt, a mi az ifjuságra a gyanunak csak árnyékát is vethetné.

Nem, ez nem történt. Ha akadtak is olyanok, — és hogyne akadtak volna, — kiknél a fiatalságot jellemző szereplési vágy, a nagy szavakkal, »hecz«-czel és bravourstiklikkel való tüntetés ebben a sajnos formában tört magának utat, ugy ez csak egyeseknek magán-intencióból eredő tette, melylyel a nagy többséget, az ifjuságot átalában, összeköttetésbe hozni nem szabad. És azok az egyesek, kik a műveltséget, a korszellemet, a kollegialitást sértő magukviseletével magukat prostituálni nem átallották, ezzel csak azt bizonyitották, hogy ha már feltünőkké akarják tenni magukat, erre a durvaság legprimitivebb eszközeinél egyebekkel nem rendelkeznek. Ezeket szivünk mélyéből sajnáljuk és köszönetet mondunk a nagy többségnek, mely amaz eljárással szemben tartózkodólag, sőt határozottan visszautasitólag viselte magát.

Az egyetemnek zsidó polgárai a legbékésebb egyetértésben élnek nemzsidó polgártársaikkal. Ha van köztük vetélkedés, ugy ez csak abban áll, hogy melyikök tud munkásságával több hasznot hajtani a hazának, a tudománynak, önmagának. Ez a vetélkedés csak áldásos gyümölcsöket teremhet, és elejét veszi az olyan jeleneteknek, a milyen történt egy osztrák egyetemen, hol a zsidó tanár kénytelen volt párbajra hivni antiszemita hallgatóját, a ki hamaros bocsánatkérésével nem törölte le magáról a szennyet, melybe őt éretlen fellépése mártotta.

Ilyesmi nálunk nem fog megtörténni. A mi kulturánk egészen más fajta. És mégis nagyon jól esett volna nemcsak az egyetem zsidó vallásu polgárainak, de a nemzet minden nemesen gondolkodó fiának, ha az egyetemi ifjuság, mint ezt más és csekélyebb jelentőségü alkalmakkor is tenni szokta, most is határozott állást foglal el a bizonyos elemek által erőszakkal felvetett »zsidókérdésben«, ha határozott formában ad kifejezést annak, hogy e mozgalmat, mint minden reakczionárius törekvést, a legnagyobb megvetéssel visszautasitja és nem engedi meg, hogy saját körében egyeseknek az a kétes dicsőség jusson, hogy üres felfuvalkodottságon alapuló szájaskodással a gyülölködésnek még csak szinezetét is becsempészszék a testvériesség csarnokába, az egyetembe.

Ennek nem lett volna szabad megtörténnie. A zsidókérdés nem fajharcz, hanem merő reakczió. És a reakczió ellen az ifjuságnak mindig radikaliter kell fellépnie. Ha nem tette eddig, tegye ezután. *F—n I—r.*

A ritualis bünt csináló banda.

Felbomlott a társadalmi rend, a jogbiztonságot sárba tiporja a gazság rakonczátlansága és a törvény csak irott malaszt. Arra való, hogy a csirkefogás kis iparlovagjai bűnhődjenek, de az ország hazafias polgárainak békés együttléte elleni merénylőket zavartalanul hagyja garázdálkodni és nyiltan gúnyt űzni mindennel, a mi jogállamban szent és sérthetetlen.

Igy történhetik, hogy néhány kétes ekszisztenczia büntetlenül ostromolja hosszu időn át azt a várat, melyet hazánk legjobbjai felépitettek és hogy a vakmerőség arczátlan czédasága szembeszáll a kultura és a haladás örökkévaló alkotásaival.

Igy lehetett csak, hogy a ripőkök tolták fel magukat erkölcstanitóknak és a társadalom söpredéke az első szerepet ragadta magához.

Milyen állapotok!

Néhány kétes ekszisztenczia félmilliónyi honpolgárnak odadobja czinikus szemtelenséggel a keztyüt. Odadobja büntetlenül s a biztos győzelem kérkedő bátorságával.

Nem félnek se embertől, se istentől!

Mert mozgásba hoznak minden eszközt, mi kezükben, a ritualis bűnt csinálók kezében van. Irányt szabnak a törvényszék eljárásának, hálójukba keritenek bor melletti pajtáskodás mézédes hizelgéseivel jegyzőt, birót, orvost és becsusznak az ármány és hazugság furfangjának tekervényein keresztül a miniszteri előszobába.

S e galádságoknak nincs se vége, se hosszza!

Nyolcz hónapja, hogy megkezdték az aknamunkát, s miután eddig még nem sikerült nekik zsidópénzt rabolni, tovább folytatják az izgatást abban a reményben, hogy egyszer végre mégis ütni fog a szabad fosztogatás órája.

Meddig fognak még visszaélni a magyar zsidók türelmével? Vagy talán azt hiszik, hogy e haza zsidó felekezetü polgárai örökké fogják nézni összekulcsolt karokkal e vérlázitó pimaszságokat? Ha nem akad széles ez országban más, kinek kezéből a társadalmi rend e felforgatói a méltó büntetést megkaphatnák, akkor a magyar zsidóság önerejével fog megbirkozni a ritualis bűnt csináló banda eszlári sarkánykölykeivel, mert a magyar zsidó nem akarja tovább megtorlás nélkül eltürni, hogy kabátos szegény legények gázoljanak tisztességes hazafiak becsületében.

A győzelem az igazság részére hajlik és az igazság a méltatlanul megtámadt magyar zsidók részén van!

A hazugságok és ferditések nagy mesterei, kik most még ujjongva hirdetik, hogy ők a hatalmasabbak, nem is sejtik, milyen közel állanak a veszély megsemmisitő örvényéhez. Egy kis fordulat és belebukik az a dönthetlennek látszó kolosszus, mely a gazság roskatag agyaglábain áll.

És e fordulat nemsokára be fog következni. Most még bátran szidhatnak mindent, mi jó és tisztességes és a mi nem akara hazugság szolgálatába lépni. Rágalmazhatnak ügyészt, védelmet egyaránt; sőt irattathatnak a részegség szakemberei által czáfolatot a felülvizsgáló tudomány ellen, mely titkok árulójává leend; dobhatnak állati bordadarabot az emberhulla csontjai közé, hazudozhatnak, hamisithatnak, csempészhetnek, csalhatnak, rágalmazhatnak és izgathatnak még egy darabig. De végre beáll az a fordulat, mely meghozza az ártatlanoknak a szabadságot, a gazoknak pedig a végmegsemmisülést.

Bogdányi.

*

Nyiregyháza, deczember 22. A nyiregyházi törvényszék az egyetemi szakértők kérelmét — a visszatartott hullarészek kiadását — megtagadta A védők és az ügyészség ez indokolatlan eljárás ellen felebbeznek, s igy az egész hulla kiadatása iránti kérvény ügyében a budapesti kir. tábla fog legközelebb határozni.

Budapest, deczember 23. Biztos forrásból értesülünk, hogy illetékes helyről vizsgálatot inditanak annak kideritésére, hogy kik csempészték az állati borda darabot a dadai hulla csontrészei közé, hogy tévedésbe ejtsék a felülvizsgáló bizottságot. Ez ügyben első sorban Dobos Imre szolgabiró, Gunya eszlári jegyző és valami Juhász nevü irnok lesznek kihallgatandók.

Scharf Móricz.

A vallomás által, melyet a 14 éves Scharf Móricz a hirhedt Recsky Bandi kinzásai közt ennek diktálása után éjfélkor tett, s a melyre az eszelős fiut kitanitani sikerült részint dédelgetések, részint pedig durvaság alkalmazása mellett, e fiu, a ki előbb Tisza-Eszlár falubolondja volt, most hirtelen oly hirre vergődött, hogy nagy szolgálatot vélünk tenni olvasóinknak, mikor e suhancz előéletéről egyet-mást feljegyzünk.

Tavaly történt, hogy a hires Móricz életének tizenharmadik évét betöltvén, régi jámbor szokás szerint betanulta a konfirmácziója szombatján a zsinagógában általa a thorából felolvasandó heti zárszakaszt. Atyja, Scharf József, ki is eszközölte a kurátornál, hogy fiát a zárszakaszra felhivassa, mely tény által a fiu vallási dolgokban önállónak dekretáltatik. Az ünnepélyes óra ütött. Az előimádkozó felhivja Móriczot, jőjjön a thorához, hogy a konfirmáczió czeremoniát végezze, de Móricz nem volt a templomban, megszökött. Scharf József, ki fiának konfirmácziójához ujdonat-uj sipkát vett s csizmáit is megfejelte (az öreg Scharf suszter) nagy boszusan keresi fiát a faluban s égre-földre esküszik, hogy kihuzza füleit annak az ostoba kölyöknek, ha megkerül, a miért őt és az egész községet ugy bolonddá tette, de Móriczot még ezen kecsegtető igéret sem volt képes kicsalni buvhelyéből, Kis Gábornak istállójából, hol a fiu estig maradt s a honnan csak a hazakerült lovak szoritották ki. Apja házához a fiu nem merészelt ugyan elmenni, de felkereste a Ludlábnak csufolt zsidót, kit legjobb emberének tartott a faluban s annak sirva elpanaszolta, hogy ő jól tudja, hogy a thora végszakaszának elmondása, azaz a konfirmáczió után az Isten nem az apját büntetné meg többé azokért a büneiért, melyeket ő (a fiú) elkövet, hanem magát a konfirmáltat, a mit ő azért nem akar, mert fél az istentől.

Móricz még jó ideig kerülte az apai házat, de végre mégis szert tett rá apja, még pedig a Hangácsnak nevezett tanyán, honnan igéretéhez hiven fülénél fogva hurczolta házáig, de arra még sem birhatta rá, hogy a konfirmaczionális imát elmondja, s nem is birta volna erre semmi, ha nem fenyegetik azzal, hogy előhivják Hermina kisasszonyt. Móricz az egész faluban nem félt senkitől sem annyira, mint Hermina kisasszonytól, Lichtmann József 17 éves leányától. E félelme annyira ment, hogy egy izben, és ezt maga a kisasszony beszélte nekem, midőn ez szüleit meglátogatta, Móricz, ki a szobában volt, iszonyatos orditással az ablaknak rohant s azon keresztül ki a szabadba menekült. Az utczán félve kerülte s akármire rávehették, ha azzal fenyegették, hogy Hermina kisasszony jön. Móricz ezen félelmének sajátságos oka volt; ő t. i. e bájos fiatal leányt boszorkánynak tartotta s szentül hitte, hogy az, ha közelébe jönne, rögtön varrógéppé változtatná.

Ez őrült hiedelem ekként gyökerezett meg a Scharf gyerek agyában: A Lichtmann család éveken át varróleányt foglalkoztatott, kit, miután Lichtmann kisasszony varrni megtanult, elbocsátottak. Móricz, ki iránt a varróleány jóindulattal viseltetett s rongyos ruháit a varrógépen nem egyszer kijavitgatta, a leányt egyideig nem látva, kereken hitte, hogy a »Berta« varrógéppé változott s irtózott attól a gondolattól, hogy a kisasszony azon a gépen dolgozik, ugy annyira, hogy néhány nappal később, midőn szülei valamiért küldték Lichtmannék házához, a fiu a varrógép láttára nagyot ugrott visszafelé, becsapta maga után az ajtót s meg sem állott, mig haza nem érkezett, hol a legnagyobb rémülettel beszélte el felfedezését, hogy t. i. Hermina kisasszony boszorkány, és ő látta, hogy Berta nénit hogy hajtotta lábával. És Móricz e hitében megmaradt; nem használt sem a jó szó, sem felvilágositás, semmi.

Egy vagy két nappal Scharf József és a sakterek elfogatása előtt — az antiszemitizmus sötét tervei már forogtak a szerencsétlenek fejei fölött, — egy előkelő hölgy látogatta meg a t.-eszlári zsinagógát. Scharf József, az egyházfi, kisérte a látogatót és reszketve és majdnem szétolvadva a respektustól, várta annak megszólitását. Ez meg is történt, de nem nagy örömére az egyházfinak. Ő méltósága t. i. nem csekélyebbet parancsolt, mint hogy mutassa meg neki Scharf az aranyborjut. Az egyházfi elámult e kivánságra s olyasvalamit dadogott, hogy: instálom alázatosan, nincs nekünk aranyborjunk. De a nemes hölgy bősz haraggal rákiáltott a szerencsétlenre, ki mogyoró nagyságu cseppeket izzadott: »Ne tagadja! Most már látom, hogy a szegény Solymosi Esztert is itt ölték meg, ha már azt is merik tagadni, hogy aranyborju nincsen, mert azt csak tudom, hogy igaz, hogy maguknak aranyborjuk van, melyet minden hét évben keresztényvérbe mártanak; hisz a maga Móricza is mondta, hogy ez ugy van.« Móricz kinjában csakugyan ezt is bevallotta: de miután a vizsgálatnak erre szüksége nem volt, később nem reflektáltak rá.

Móricz vallásos volt és jámbor, mint minden orthodox zsidó fiú. Atyjától félt, de mostoha anyjával nem egyszer volt zsörtölődése. Egy alkalommal baltával is fenyegette mostoháját, mert ez ostobának nevezte.

S mikor az anya a fiut azzal fenyegeté, hogy atyjának elbeszéli a történteket, a megrémült és a szobából kifutott fiu elbujdosott hetekig s azzal tartotta fenn magát, hogy majd egyik, majd másik házhoz vizet, szalmát hordott vagy el-elküldögették boltba vagy máshova, a miért aztán enni adtak neki. De szerzett ő nevetésével is pénzt. Akárhányszor adtak neki krajczárt, hogy nevessen, s ezért a fiu tiz perczig szakadatlanul kaczagott. Erre bármikor kész volt és bárkinek krajczárjáért megtette.

Ilyen a hires Scharf Móricz, kinek nevét az egész világ ismeri s kinek vallomása nyomorba ejtett annyi családot s a kinek vallomására egy törvényszék ritualis bünvádat emel. Ez az a tanú, kit egy banda kiszemelt magának eszközül arra, hogy felzaklassa egy felekezet nyugalmát.

Szabolcsi M.

Levelezés.

Nyiregyháza, 1882. deczember 15. Tekintetes szerkesztő ur! A boncolás jóformán még kezdetét sem vette, midőn dr. Trajtler, egy fölötte mozgékony ember, a tiszalöki Horváthok és dr. Kiss Jenő, mindenki előtt, ki csak hallani akarta, határozottan konstatálták, hogy a felülvizsgált hulla 18 éven alul semmi szin alatt sem lehet, de valószinü, hogy 20 éven felül, később hozzájok csatlakozott még dr. Jósa András is Nagy Kállóból és ez elég volt bizonyos reportereknek, hogy kiröpitsék a nagyvilágba, miszerint: konstatálva van, hogy a kiásott hulla 18—20 éves. — Nevezett dr. Jósa a legnagyobb izgatottsággal nézte a boncolást és tudakozódásomra ingerülten igy nyilatkozott: »Tehetnek a tanárok, a mit akarnak, a tény konstatálva van, hogy ez nem Solymosi Eszter«; a boncolás ekkor még javában folyt. Félhét óra lehetett, midőn a szakértők a boncolást befejezték s a budapesti urak közül a főállamügyészi helyettes és a három egyetemi tanár egy kocsin összeszoritva az esthomályban feneketlen sárban a faluba visszatértek. A reporterek felkapaszkodtak

a kocsira és kérdést intéztek a szakértőkhöz az iránt, hogy hát mégis mi az ő véleményük, s hogy igaz-e a mit Trajtler hirdet? Erre Scheuthauer egész határozottan azt felelte, lehetetlen most még véleményt mondani, ezt csak napok mulva fogják tehetni. A szakértők határozottan tiltakoztak a korai és hamis hirek ellen és kereken kinyilatkoztatták, hogy Kis, Horváth, Trajtler urak azt sem tudják, mit beszélnek. De ezt a reporterek csak később irták meg a lapoknak s igy egy napig fentartotta magát a hir, hogy a dadai hulla 18—22 éves nőszemély holttestе. Másnap délelőttjén a helységházánál az államügyészség, a vizsgálóbiróság, a budapesti szakértők, a védőügyvédek és a régi szakértők közt folyt tárgyalások a nyilvánosság kizárásával történtek, s mi hirlapirók felváltva, majd a pitvarban, majd a jegyző szobájában vártuk a tárgyalások eredményét. — A Nemzet, Egyetértés s a Pesti Hirlap tudósitói a tegnapi eseményekről beszélgettünk, midőn dr. Trajtler nagy izgatottan hozzánk berohan és dühtől sápadtan elbeszéli, hogy őt Scheuthauer mint examinálta, s mit felelt rá, hogy már egyszer rigorozált ő Nagysága előtt, mire Scheuthauer hevesen ezt válaszolta: »Az ur megérdemli, hogy elvegyék a diplomáját.« Roppantul jellemző, hogy az antiszemita banda vezérei a néppel elhitetik, hogy azok a budapesti urak, kik csütörtökön ott jártak, mind — zsidók, s hogy zsidók által lettek oda küldve, hogy kimentsék a zsidóságot a bajból.

—d.

A rzeszovi bűnper.

A rzeszovi esküdtszék a luczai gyilkossággal vádolt öt egyén közül hármat bünösnek mondott ki. Ritter Mózest és nejét és Stochlinszki Marczellt. A törvényszék kötél általi halálra itélte őket. A bűntényt pedig közönséges gyilkosságnak qualifikálták.

Nekünk ilyen körülmények között eszünkbe se jutott volna e perről még csak tudomást is venni, ha az antiszemita gazság e közönséges bűntényből tőkét nem ver izgatási czéljai érdekében. Az alkalom nagyon is kedvező volt. Mindkét dráma szinhelye oly elhagyott vidék, hol a czivilizáczió befolyása vagy épen nem, vagy, különösen hazánkban, csak az antiszemitizmus hőseinek közvetitésével nyilatkozhatik. És ez természetes is, mert a rozzant középkori világ sötét rémei nem kisértenek ott, hol a czivilizáczió fénye világit, hanem a hol a néptömeg a műveltség emelkedésével nem tart lépést, ott megvan a kellő talaj a vérvád terjesztésére. Itt már ki kell emelnünk egy lényeges különbséget, mely a két bűnper lefolyása között mutatkozik.

A vérvád ép úgy, mint az egész zsidóheccz, a törvény egyes őrei által ráerőszakoltatott a zsidó magyarokra, holott Galicziában az eleinte felhangzó vád elnémittatott a biróság komoly intő szava által, mely nyiltan kimondta, hogy rituális bűntény nem forog fenn és az elkövetett buntett közönséges motivumokon alapszik. És ez már a végtárgyalás kezdetén történt, oly időben, midőn e biróság ezen meggyőződését még nem merithette a tanuk vallomásaiból, hanem meritette azt a történet ezer véres lapján feljegyzett tényekből. A történet minden ilyen lapja eskümél erősebben bizonyitja a vérvád koholt voltát és minden józan gondolkodásu elfogulatlan ember és biró meghajlik a történetben hirdetett igazság előtt.

A mit a vizsgálat, az akták homályos leple alatt, hol a félelem, hol a jobb bánásmódban való részesülésnek reménye folytán adott tanuvallomásokból sejteni enged, az gyakran egészen más szint nyer a végtárgyaláson, a nyilvánosság foruma előtt, a hol vallomásokat erőszakolni nem lehet.

A rzeszovi bűnperben szereplő tanuk is egészen más vallomásokat tettek a végtárgyaláson, mint a minőket tettek a vizsgálat alatt, ugy, hogy maga az ügyész, ki a rzeszovi Recsky Bandik állitásai alapján ritualis bűntettet szimatolt, a végtárgyalás folyamán kénytelen volt kinyilatkoztatni, hogy a luczai bűntett nem egyéb közönséges gyilkosságnál. Ezt jegyezzék meg maguknak egyszer végre azok, kik Ritter Mózes és czinkostársai elitéltetéséből, a tények merő elferditésével, a vérvád mellett bizonyitani akarnak, mert ha már a törvényszék verdiktjét elcsavarják is, azt az egy tényt csak nem tagadhatják, hogy a zsidó Ritter egy bűntársa keresztény volt, a kiről pedig még az antiszemita füllentések arczátlansága sem állithatja, hogy Mnich Franczisk ritualiter gyilkolta . . .

A következőkben adjuk a per lefolyását:

Rzeszov, decz. 19. Ma délben befejezték a bizonyitási eljárást, miután dr. Barzycki elmondta szakértői véleményét.

Felolvasták ezután Ritter Mózes bizonyitványait. A luczai elöljáróság kedvelt, becsületes embernek mondja a vádlottat, ki családját a maga keresetéből tartja fenn. Vagyona nincs. A másik vádlottat, Stochlinszki Marczell földmivest rossz előéletü, tékozló, iszákos embernek vallja az elöljáróság; emberölés miatt vizsgálat alatt volt, de bizonyitékok elégtelensége miatt fölmentették; három hónapot töltött börtönben lopás, három napot becsületsértés, hat hónapot nyilvános erőszakoskodás és egyet verekedés miatt.

Az esküdtekhez intézendő kérdések dolgában kijelenté az államügyész, hogy a tárgyalás eredménye nyilvánvalóvá tette, hogy Mnich Franczisk nem november 27-dikén, hanem néhány nappal előbb vagy utóbb gyilkolták meg. Kéri a törvényszéket, hogy tüntesse föl a kérdésben is a vádlevél módositását. Ezután holnapra halasztották a tárgyalást. A törvényszék ma délután állapitja meg az esküdtszékhez intézendő kérdéseket. Holnap mondják el a vád- és védbeszédeket s csütörtök reggelén itélnek az esküdtek.

Rzeszov, decz. 20. A törvényszék hat kérdést intézett a birósághoz: »Megvannak-e az esküdtek lelkiismeretükben győződve arról, hogy Ritter Mózes gyilkolta meg orvul az 1881. év végén Mnich Franczisk?

A többi négy kérdés a többi vádlottnak bünrészességére vonatkozik.

Ha nemmel felelnek az esküdtek az ötödik kérdésre, mely Ritter Mózes leányának, Chajenak bünösségét illeti, megmaradt még a hatodik kérdés, hogy elősegitette-e Chaje a gyilkosságot azzal, hogy a tett elkövetésénél gyertyával világitott.

Az államügyész beszédet intéz az esküdtekhez, s figyelmezteti őket arra, hogy verdiktjöket nemcsak hazájuk, hanem a külföld is türelmetlenül várja. A marasztaló itéletet mindenütt helyesnek fogják vallani s igazságosnak tekintik a biróságot, mely a népből alakult. Azt állitja, hogy a tárgyalt eset méltán keltett feltünést s méltán vonta magára a tartománygyülés és a sajtó figyelmét. Iszonytató büntettet követtek el, mely állati ösztönöket árul el. A tárgyalásra való tekintet nélkül ismétlé az egész vádlevelet, azt állitva, hogy az egész közvélemény Ritteréket vádolja a gyilkossággal. Ismétli az államügyész, hogy Ritter valóságos kéjencz; Franczisk ét csak ő ejthette meg, mert a falubeliek más viszonyáról nem tudtak s ilyesmi nem maradhat titok olyan kicsiny helységben, a milyen Lucza. Hogy a szegény leányt asszony segedelmével gyilkolták meg, az bizonyos. Ritter Mózes azért gyilkolta meg Franczisk ét, hogy eltüntesse viszonyának nyomait: a leányt csaknem zsidónőnek tekintette már, mert sokáig tartózkodott házában, vele viszonyt folytatott és kedvese volt. A magzat tőle eredt. Az az aggodalom is ösztönözte a gyilkosságra, hogy a beteges leányt neki kell majd eltartania gyermekestül. Kéri az esküdteket, hogy »igen«-nel feleljenek az öt kérdésre!

Koppels ügyvéd, Stochlinszki védője, azzal kezdi beszédét, hogy a hirlapok objektiv tudósitásai után tárgyilagosan itélik meg mindenütt e bünügyet. Azt állitja, hogy Stochlinszki vallomása teljesen értéktelen volt, mert a csendőrök ugy csikarták ki tőle. A csendőrök, ha a szabályokat követik is, megkinozhatjak a foglyokat; csak meg kell

szoritaniok jól a kezük-lábukra tett bilincseket. May őrmester megvallotta, hogy azért fogott hozzá ez ügy kideritéséhez, mert azt igérték neki, hogy kapitánynyá teszik. Ez az igéret erélyességre sarkalta őt, mely nem engedte, hogy tárgyilagosan járjon el. May nem kérdezte Stochlinszkit, hanem a saját kombinácziót erősittette meg vele. Vallomását a fizikai és erkölcsi kinoktól való féltében s az éhség befolyása alatt tette. Két nappal utóbb visszavonta minden szavát s csak a kórházban ismételte, lázas betegen, borzalmas előadását. Az államügyész azt mondotta, hogy a vádlevélben foglalt terminus koholt. — Ezt a terminust világosan föltünteti a vádlevél, melynek nem meséket, koholmányokat, hanem tényeket kellene felsorolnia.

Valamennyi tanu azt vallotta, hogy Francziska 1881. november 27-én tünt el. Ezt a talányt a vizsgálat sem oldotta meg. A szakértő orvosok nem pathologiai jelenségek alapján mondották, hogy a halált a torok kettévágása okozta, tisztán csak következtették ezt, mert a halálnak más okát nem birták kideriteni. Védenczének, a keresztyénnek csak nem lehettek ritualis okai, s ha ez ügyben nincsenek ritualis motivumok, akkor más okok sem szerepelhettek, s akkor vagy mindenik vádlott bünös, vagy egyik sem az. — »Ha kételyeitek vannak — igy végzi beszédét a védő — akkor kövessétek Krisztus szavait, hogy inkább szabaduljon tiz bünös, semmint egy ember szenvedjen ártatlanul.«

Pogonovszky védő mindenekelőtt Stochlinszki vallomására hivatkozik, mely a vádlevélnek egyetlen alapját teszi s teljesen megbizhatatlan, mert a vádlott minden alkalommal mást mondott. Kárhoztatja a csendőrök eljárását, kik ugy kényszeritették vallomástételre Stochlinszkit. Először azt állitotta e vádlott, hogy a zsidók gyilkolták meg a leányt, ő csak a lábait fogta. A gyilkosságot egy ember is könnyen elkövethette, mert Francziska gyönge, beteges volt s nem lehetetlen, hogy Stochlinszki maga követte el s a csendőrök előtt azért háritotta bűnét a zsidókra, hogy megszabaduljon a büntetéstől. Különben visszavonta vallomását s ma is azt állitja, hogy ő mitsem tud a gyilkosságról. Valószinütlen az is, hogy Ritter Mózes 50 frtot fizetett Stochlinszkinek, a miért segitségére volt a gyilkosságban. Tény, hogy Ritternek akkor nem volt pénze s Stochlinszki kisebb összegért is elvállalta volna a gyilkos szerepét, ha fölszólitják vala, s ha 50 frtot kapott, akkor maga végzett volna a gyönge, beteges leánynyal s Ritter nem szorult volna rá, hogy magát és egész családját veszedelembe döntse. A legvégső esetben Ritter is elbánhatott volna Stochlinszki segédkezése mellett a leánynyal. E két férfi ereje untig elegendő lett volna, hogy vasárnap este, mikor későn fekszik mindenki a faluban, halottat vigyenek az utczán végig az erdőbe. Ha igaz volna az, a mit Stochlinszki vallott, hogy a holttestet a gyilkosság elkövetése után nyomban elvitték a Ritter pinczéjéből ezer lépésnyire eső erdőbe, akkor az uton végtől-végig vérnyomok keletkeztek volna. Az államügyész kéjencznek mondja Rittert, mivel egy parasztasszonynak, Telesznének, könnyelmü ajánlatot tett, melyet ez visszautasitott. Ez a dolog kétes, mert maga az asszony férje sem hiszi el. Az ügyész ép ily jogon nevezhetné iszákosnak azt az embert, ki életében egyszer mámoros volt. Franciskát alkalmasint fiatal suhancz ejtette meg. Nagyon fiatal emberek öreg asszonyokkal szoktak viszonyba lépni, mig a koros férfiak sokkal válogatósabbak. A tanuk egytől-egyig azt állitották, hogy Mnich Francziska beteges, vézna, csúf teremtés volt. Végül azt a meggyőződését fejezi ki a védő, hogy az esküdtszék a vádlottak vallására való tekintet nélkül mond pártatlan itéletet.

Dr. Fechtdegen védő: Csodálkozik a fölött, hogy ez az eset oly nagy feltünést keltett, midőn a környéken elkövetett sokkal borzasztóbb gyilkosságok nem okoztak az egész országra kiterjedő izgatottságot. Nem régiben egy egész zsidócsaládot gyilkoltak meg kegyetlenül, s azután meggyujtották fejök felett a tetőt, ugy hogy a szerencsétleneknek csakis megszenesedett maradványait találták fel. Ez az ügy igazságtalan feltünésre jutott, mert a rend és béke ellenei fel akarták használni az esetet antiszemitikus törekvéseikre, hogy felujitsák a vallási gyülöletet. Ezt az esetet kapcsolatba akarták hozni a tisza-eszlári ügygyel, de eredménytelenül, mert az elnök már a tárgyalás kezdetén kijelentette, hogy ebben az esetben teljesen hiányzanak a vallási motivumok. A lengyelek nagy királya szivesen fogadta be a zsidókat Lengyelországba. Védő nem kételkedik, hogy ez az eset alapul fog szolgálni vallási villongásokra, és csak azért, mert az áldozat keresztyén volt és a gyilkosok zsidók lehettek. Védő megjegyzi, hogy ha Ritter ejtette volna meg Mnich Franciskát, bizonyára oda adta volna neki az 50 frtot, hogy ezzel hallgatását megvásárolja, hiszen Franciskára nézve 50 frt egész vagyont képezett. Sokkal természetesebb, hogy Ritter előbb pénz és ajándék által rábirta Franciskát a hallgatásra, minthogy egész családjával együtt borzasztó bűntettet hajtson végre. Nem reszketett volna-e az apa keze, ha ártatlan gyermekei jelenlétében követett volna el gyilkosságot? Hogy e 3 nő ellen vádat emelhessenek, megkérdezték a bécsi rabbinustól, hogy női személyeknek meg van-e engedve a császármetszés vagy a hajfonatok levágása. Ez okozott az egész esetben feltünést, daczára, hogy a bécsi rabbinatus kimondotta, hogy a hulla megcsonkitása tiltva van és csak abban az esetben szabad a méhmagzatot kivenni, ha remény van a gyermek életbenmaradására, daczára, hogy a boroszlói rabbinus is azt mondta, hogy nem szabad erőszakkal elválasztani a magzatot az anyától, az államügyész a végtárgyalásen mégis kijelentette, hogy a talmud előirja a méhmagzat kivételét még erőszak használata mellett is. Az államügyész szerint a szent iratok és tiz parancsolat kommentárja a talmud.

A tiz parancsolat azonban nem irja elő a keresztyének meggyilkolását és holttestek megcsonkitását. A császárvágást a nyugat minden országában használják, nemcsak a zsidóknál, hanem királyi családoknál is, hogy a gyermeket megmentsék, ha az anya élete meg nem tartható. Védő meg van győződve, hogy az esküdtek a valláskülönbség daczára igazságosan fognak itélni. Fechtdegen beszéde nagy hatást keltett; a zsidócsalád hangosan zokogott.

Az államügyész válaszában kérdi: Mit fog a világ mondani, ha mindnyájokat el nem itélik? Azt fogják mondani, a zsidók borzasztó módon meggyilkoltak egy keresztény leányt ... Elnök (félbeszakitva az államügyész beszédét): »De ez nem tartozik a dologra! Ily fellépés...« Az államügyész azonban zavartalanul folytatja: »Ha mindnyájan el nem itéltetnek, a meggyilkolt még sirjában sem fog nyugodni s nem lesz a földön igazság.« — Dr. Koppis élesen válaszol az államügyésznek.

Ezután még Pogonovszky és Fechtdegen védők szólnak, kik rágalomnak jelentik ki az államügyész állitását. Hangsulyozzák, hogy ők védenczeik ártatlanságáról meg vannak győződve. Fechtdegen utal arra, hogy ezek az egyszerü zsidóvallásu parasztasszonyok nyugalmukat nem tarthatták volna meg az egész tárgyalás alatt, ha nem volnának ártatlanok.

Rzeszov, decz. 21. Az elnök rövidre fogott rezuméje után visszavonultak az esküdtszék tagjai s negyedórai tanácskozás után kihirdeté főnökük a verdiktet. Ritter Mózest és Stochlinszki Marczellt egyhangulag, Ritter Gitelt (az elsőrendü vádlott feleségét) kilencz szóval mondották ki vétkesnek az orgyilkosság bűntettében: Ritter Beilet nyolcz szóval, Chajet a fiatalabbik leányt egyhangulag fölmentették az ellene emelt vád alól.

A verdikt felolvasása után a törvényszék vonult vissza s nemsokára kihirdették a határozatokat, melyszerint Ritter Mózes, Stochlinszki Marczell és Ritter Gitel kötél által való halálra itéltetett.

Az elitéltek semmiségi panaszt jelentettek be s ujra azt hajtogatták, hogy teljesen ártatlanok a gyilkosságban.

A bécsi hitközség főrabbija.

Dr. Jellinek Adolf következő nyilatkozatot tett közzé, melynek felvételére megkért bennünket:

A biblia és talmud alapján, melyek a zsidóságnak irásba foglalt vallási tanait és ezeknek tradiczionális magyarázatait és fejlődését tartalmazzák, a következőket ismerjük el és valljuk ama valláserkölcsi alapelveknek és szigoru törvényeknek, melyeket követniök kell mindazoknak, kik a zsidó hittelekezethez számitják magukat, tekintet nélkül müveltségükre és életirányukra, valamint arra, vajjon gondolkodásuk orthodox-conservativ, vagy pedig szabadelvü haladó-e?

I.

A thórának e parancsolata: Szeresd felebarátodat mint önönmagadat, és ama magyarázat, melyet a bölcs mischnatanitó, Hillel, egy a zsidó hitre áttérni akaró pogánynak adott a thóra magva és összfoglalata gyanánt: a mit nem akarsz, hogy veled tegyék, azt te se tedd mással, — e mondások kiterjednek minden emberre, tekintet nélkül származására, nyelvére, nemzetiségére, állampolgárságára és hitfelekezetére.

Minden zsidó köteles felebarátját, akár zsidó ez, akár nem, Isten hasonmására teremtett lény gyanánt és az emberi szövetkezet tagja gyanánt szeretni, őt testvérének tekinteni, vele testvérileg és szeretettel bánni, vele semmi olyast nem tenni, amiről nem akarja, hogy vele magával tegyék.

A zsidó hit nem is tagadja meg az üdvözülést egy embertől sem, bármily módon és bármily alakban nyilatkozzék is annak vallási és Istenben való hite, hacsak élet-módja megfelel a századok folyamán keresztül az összes európai kulturnépek erkölcsi zsinórmértékévé vált zsidó moráltörvénynek. Sőt az ilyen embert, mint »nem zsidó jámbort« egy sorba helyezi azokkal, kik a zsidó hitben születtek és annak rendeleteit és törvényeit megtartják.

II.

A zsidó vallás, valamint a felebaráti szeretet dolgában nem ismer különbséget zsidó és nemzsidó között, hanem a szeretet kötelékeivel körülfűz minden nemzetet és hitfelekezetet, átöleli és ezáltal testvérszövetkezetté alakitja az összes emberiséget; épugy nem ismeri e különbséget a kereskedelemben és forgalomban, a polgári, állami és társadalmi viszonyokban sem.

A zsidó vallás az ő követőitől igazságot, méltányosságot, becsületességet, igazmondást, őszinteséget, lelkiismeretességet, az adott szónak, az igéretnek és esküneк megtartását *követeli átalánosságban, kifogás nélkül*, megszoritás nélkül minden emberrel szemben, tartozzék ez bármely néphez, bármely államhoz és bármely valláshoz.

III.

A zsidó vallás azt parancsolja követőinek, kik szétszórva élnek a világ minden részében, hogy odaadó hűséggel viseltessenek hazájuk iránt, vessék magokat alá a törvénynek, engedelmeskedjenek a hatóságnak, hogy szent és sérthetetlen gyanánt tiszteljék az uralkodót, hogy a hazának biztonságát, hatalmát, becsületét és dicsőségét békében és háboruban oltalmazzák és előmozditsák, hogy polgártársaikhoz vallásukra való tekintet nélkül szorosan és testvériesen csatlakozzanak: egy szóval, hogy a haza jólétét a saját jólétöknek tekintsék.

IV.

A zsidó vallás kérlelhetlen szigorral parancsolja követőinek, hogy szóban és tettben kerüljenek mindent, miáltal Isten neve megszentségtelenittetik, miáltal a zsidó hitvallásnak tisztasága megzavartatik, a zsidó névnek becsülete megcsorbittatik; egyátalában ne tegyenek semmi olyast, mi csak a legcsekélyebb homályt is vethetné Izrael hitére és Izrael nevére. Ellenkezőleg azt parancsolja, hogy ne riadjanak vissza bármily nagyságu áldozattól sem, ha arról van szó, hogy Istennek neve megszenteltessék; vagyis a hol azt kell bebizonyitani a világ előtt, hogy a zsidó vallás az Istenben való legtisztább hitet, a legszigorubb és legmagasztosabb erkölcsi törvényt és az átalános felebaráti szeretetet hirdeti. Azért is nevezi a zsidó szenteknek ama férfiakat, kik Isten neve megszenteltetésének áldozták fel életöket.

V.

A zsido vallás megerősiti követőinek ama reményét, hogy az összes népek legbölcsebb embereinek és legkiválóbb szellemeinek együttes müködése következtében folyton előrehaladó felvilágosodás és lelki nemesedés létre fogja hozni azt, hogy e földön elérhető lesz a szeretetnek, a békének és testvériességnek magasztos eszménye; a zsidó vallás szivére köti követőinek, hogy maguk járjanak elől a jó példával, hogy békésen, testvériesen és szeretettel bánjanak minden emberrel, hogy ezáltal közremüködjenek abban, hogy ama eszményies állapot létrejőjjön, hogy támadjon oly kor, melyben egyik nép sem fog uralkodni a másik felett, hanem mindegyik magára nézve szabadon és a többivel békében fog élni. Zsidó világuralmat a zsidó vallás egyátalában nem ismer, hanem elismeri Isten uralmát, vagyis a közös szeretetnek és közös békének isteni birodalmát.

Dr. Jellinek Adolf
bécsi főrabbi.

Nyilt levél

Szabolcsmegye t. alispánjához
Nyiregyházán.

Tekintetes alispán ur!

Ön az eddigi gyakorlat határozott szabványai teljes ignorálása mellett egy tanu gyanánt szereplő egyént a nyiregyházai megyeház helyiségében fogva tart.

Nekem ehhez ép annyi közöm van, mint minden más hazafinak, kinek a törvények iránti tisztelet mély gyökeret vert szivében.

Én tehát az emberiség ősi jogainál fogva s a jogrend érdekében hazafias kötelességemnek tartom Önt ezennel felszólitani, hogy Scharf Móricz tanut, a ki jelenleg az Ön őrizete alatt élvezi „börtönszabadságát", az eszlári ügy végtárgyalása után szabadon bocsássa.

Egyuttal értesitem Önt, hogy én e fiut budapesti üzletembe fogadom, a hol bizonyára fog oly nevelésben és kiképeztetésben részesittetni, mint az Ön által kirendelt börtönőrei nevezett tanut részesitik.

E felszólitást abban a meggyőződésben intézem Önhöz, hogy nekem Scharf Móriczhoz ép annyi közöm van, mint Önnek, tek. alispán ur; és ha én üzletembe fogadni akarom, tehetem én azt legalább is annyi joggal, mint Ön, a ki őt a megyeházi börtönudvarba vettette.

Nem kérem a fiú kiadatását a végtárgyalás előtt; nehogy Recsky Bandi ur tanai még a vegtárgyalás előtt czáfoltassanak meg; majd nyujt erre alkalmat a végtárgyalás maga. De ismétlem, hogy a végtárgyalás után a fiut üzletembe kérem, hogy ne maradjon tovább is olyan kezek közt, melyek őt vak eszközévé tették egy vádnak, mely nemcsak hazánk, hanem az egész művelt világ szégyenfoltját képezi.

Én e fiu jövőjéről akarok gondoskodni, ugy, hogy mint magyar ember tisztességes munkával kereshesse meg kenyerét, nehegy továbbra is ugy, mint most, az antiszemitizmus hizlaltja legyen bizonyos agitaczionális czélokra.

Steiner József.

A vádlottak családjai.

T.-Eszlár, deczember 20. Tekintetes szerkesztő ur! Kimondhatlanul fájó érzésektől eltelten teljesitem ez alkalommal tudósitói tisztségemet. Szemeim látták a nyomort, a kétségbeesést egész borzadályos meztelenségében. A tiszaeszlári áldozatok családjai éheznek és fáznak. A gonoszság, a rágalom, a tudatlanság és elvetemedettseg pöffeszkedő firmái orgiákat ülnek és a szerencsétlen áldozatok családjai éheznek és fáznak. Minket, kik tudjuk,

hogy az antiszemitizmus a tisza-eszlári áldozatokban a zsidóságot akarta sujtani, és ismertük az eszközöket, melyekkel a ritualis bünt csináló banda dolgozott, az áldozatok családjai nyomora annál élénkebben hat meg, mert tudjuk, hogy ártatlanul szenvednek. Lustigné lakásába beleesik eső és hó, három apró gyermek mezitláb jár télviz idején s főttet e család heteken át nem eszik; mit férje tavaszszal keresett. azt eladta és e család éhen halna, ha Lichtmann Mór eszlári földbirtokos két és félhónapon át kenyérrel és egyébbel nem tartaná fenn. Még irtóztatóbb a nyomor Braun Ábrahámnénál. Az asszony ágyban fekvő beteg, ugy hogy négy kis gyermeke számára még a legszükségesebbet se tudja megszerezni. Lichtmann munificenciája tartja fenn ezekben is az életet. Nem kevésbbé kétségbeejtő Schwarz Salamonné és három gyermeke sorsa, kik Lichtmann segélye nélkül rég tönkre mentek volna.

Ezeket a nyomorult családokat szivszorongatva láttam, hallottam az éhező és fázó gyermekek könyörgéseit s szivetszaggató jajait, az anyák zokogását s panaszait.

Tekintetes szerkesztő úr! Itt csak a nyilvános jótékonyság segithet; emelje fel hathatós szavát és a mélyen sujtott családok anyagi nyomora meg fog szünni. Szolgáljon e levél felhivás gyanánt az emberbarátoknak. Bátran teheti ezt szerkesztő ur, mert ártatlanok segélyezéséről van itt szó, azoknak a szerencsétleneknek a támogatásáról, kiket az antiszemita gazság természetes föntartójuktól megfosztott.

S. M.

Athletika és antiszemitizmus.

— Levél az Egyenlőség szerkesztőjéhez. —

Budapest, december 20. Tekintetes szerkesztő ur! A budapesti egyetem olvasókörének fekete tábláján egy »lelkes« felhivás olvasható. Szól az egyetem összes polgáraihoz.

»Mens sana in corpore sano« — ez a jelszava. Edzük a testet, hogy ép ész és értelem tanyájává tegyük; s mi lehet erre alkalmasabb, mint a beiratkozás a Magyar Athletika-klubba, annál is inkább, mert e tekintetben az egyetem hallgatóinak ilyen meg amolyan előnyök biztositvák.

Volt egyszer egy jóhiszemű zsidó vallásu egyetemi polgár, a kinél a testedzés rugója nem annyira a sport, mint inkább az egészségnek raczionális ápolása volt, s a ki ama felhivást elég plauzibilisnek találván, egy nem annyira szép, mint reá nézve emlékezetes napon benyitott az olvasókör irodájába s ott a bizottságnak általa személyesen ismert több tagja előtt kinyilvánitotta, hogy szándéka. az imént olvasott felhivás által indittatva, az athletika-klubb tagjává lenni.

A bizottsági tag urak szives utmutatása és egy »belépési nyilatkozat« aláirása után ama jóhiszemű joghallgatónak a következő kellemetes sétákra kellett vállalkoznia:

1. háromszori tisztelgés Sárkány Ferencz athletikus klubb-titkár urnál;

2. ugyancsak háromizbeni visszalátogatás az olvasókör irodájába, fűszerezve kecsegtető biztatásokkal minden oldalról;

s miután mindezek eredményeként ama kijelentés állott elő, hogy a klubba való belépésre két tag ajánlata szükséges, végre

3. félnapi erélyes hajsza két klubb-tag után.

Végre a felkutort klubb tag és régi jó barát a jóhiszemű zsidó jogász kérelmét végtelen sajnálkozással és a következő indokolással tagadta meg:

»A magyar athletika-klubba lépő tag, kinek kóser voltáról jó eleve meggyőződés szereztetik, becsületszavával köteleztetik annak fogadására, hogy zsidó vallásu egyént tagságra ajánlani nem fog.«

Ama jóhiszemű egyetemi polgár — mellesleg mondva, jelen sorok irója — a klubb ama intézkedésében az antiszemitizmus legocsmányabb válfaját látja: a gyáva antiszemitizmust.

Az intellektuális minősitést, a tisztesség kivánalmait és végre (lucus a non lucendo!) a testi, fizikai beválhatóságot másodsorba állitván, kifogásolni valót találnak — a vallásban.

De nincs meg bennök a mersz, azt nyilvánosan tenni. Alapszabályaik, hirdetéseik és felhivásaik bámulatosan interkonfesszionálisak.

Antiszemita lólábukat csak a körükbe lépni kivánó meggondolatlan zsidónak mutogatják.

Kényesebb kivánalmakkal fellépő, exkluzivabb egyesületek tagjai közt nem egy zsidót találunk, ki a tisztesség megkivántatóságaiban soha sem állott alacsonyabb fokon a magyar athletika-klubb bármely igen t. tagjánál.

De hát nem is ezen athleta uracsok közé való az a jogász, kinek mens sana in corpore sano s a ki nem szivja világnézletét a »Blaue Katz« athmoszferájából, mint az az egynéhány hős, ki athleta-egyesületből antiszemita kupaktanácsot akar csinálni.

És az ilyen egyesület tagjai közt ott látjuk a fenkölt eszmék nagyhevű szónokát: Szilágyi Dezsőt, országgyülési képviselőt és egyetemi tanárt is.

Vajjon ő is megadta azt a bizonyos becsületszót?!

De ez csak mellékes, a főkérdés az, hogy elérheti-e a nemes klubb fentirt tendenceziájával azt a szép mottóját:

Mens sana in corpore sano?

Itéljen mindenki, hi bár táv nem gyalogol, sulykot nem dobál, nem is birkozik, de legalább sana mente a műveltségnek oly magaslatára »távgyalogolt« fel már, hogy a legtöbb »athleta« nem követheti. - a ki szellemi sulykokat, érveket vethet holmi athletiko antiszemitikus üresfejű intézkedések ellen és a ki szélmalmokkal nem szokott birkózni s nem érzi magát hivatva az ellen küzdeni, mi ellen »istenek harcza is hiábavaló.«

Franciscus.

A nyiregyházi Tizián kiállitása.

A Pannónia szálló nyári étermében van a nevezetes kiállitás; ebben a fészerformáju üvegházban, a mely világos, üveges és szellős. Belül az üvegház egyik oldalát gyékény fogja körül, — foszladozott és rongyos, — nehogy valaki ingyen meg találja látni azt, a miből egynehány elvhű embernek meg kell élnie, nehogy valaki pénz nélkül értesüljön arról, hogy Solymosi Eszter arcza milyen — nem volt. Belül az ebédlő arcza a helyzetnek megfelelően díszes: a sarokban törött székek, kopott asztalkadarabok hevernek egy zúgban, a másik szögletben fehér foszlány előtt, — a mit bizonyosan a »művész« talált kitünő háttérnek, — ott áll Solymosi Eszter — vagy kicsoda. Az ajtóban két beléptijegy áruló, a teremben, midőn e sorok irója belépett, egyetlen látogató sincs. A padlat mocskos, az ablakok piszkosak, a kép persze hogy művészi, s az egész megdöbbentő kiállitás fölött a józanészt pihentetőleg, mint a felhő, úszik az ostobaság. Csakhogy ezért 30 krajczárt kell fizetni igazi osztr.-magyar pénzben. Correggiót, Rafaelt, Tiziant ingyen megnézheted az Akadémiában, de »Ábrányi Lajos ur« remekeért fizetned kell kemény pénzeket, — mert csak igy látod meg, hogy minő volt az a cseléd, vagy lánynak felöltöztetett béres kamasz, a ki — nem Solymosi Eszter. A figura tehát ott áll, a látogató is ott áll előtte, — ha németül szólnánk, azt mondhatnók: Wie am Berge. De mi magyarok vagyunk, és a nyiregyházi Tintorettot bámulni, pártolni kell. S a mint nézzük, nézzük, mint az iszaptenger, ugy jő mindig fojtogatóbban, mindig ellenállhatatlanabbul az a bambaság, a melybe egy uri kompánia bele lovagolta magát, s a melyből, mint az ingoványos hinárból, többé visszatérés nincsen. S ez az iszap ugy büzölög, annyira lenyom, mintha a delirium tremens bennyavalygó ittas emberek közé bevetődnék egy józan ember, — s kénytelen volna velük koczczintgatni: érezve, tudva azt a vészt, a mi ebben a kompániában minden beránto tt ember idegeit fenyegeti . . . . de hiszen fizettünk 30 krajczárt, ez kijózanit, ez erőt ád, ez megment. Nem tartozunk a kompániához, mert megfizetjük. S azért jogunk van kritizálni. De nem lehet. Hogy kritizálja az ember Ábrányi Lajost? Azt a »művész urat«, a ki elég csőcseléknek tartja magát erre a munkára, a ki kiáll, hogy néhány hígvelejü embernek a következetességéért — hazudjék, hazudjék ecsettel, azzal az eszközzel, a mit olyan becsületesnek kellene tartania, mint a katonatisztnek kardját,

hazudja azt, hogy ő most Solymosi Eszternek az arczképét festette le, és hirdesse azt külföldön a magyar müvész legnagyobb dicsőségére; de sőt itthon, ahol minden ember ismeri turpisságát, itthon se átaljon kiállani a piaczra, — ah! hogyan kritizáljuk mi e művészt! Mi czélra mondjuk el, hogy nem tud ugy festeni, mint egy szobapiktor, nem tud körvonalat rajzolni, annyit sem, mint valami másik nyiregyházi Tizián-jelölt, a ki még a polgári iskolába jár és tanulja azt, a mit eltanulni ő elfelejtett; mi czélra mondjuk el, hogy a képben semmi, semmi sincs, egy kendőcsücskének a helyes megfestése sem, a mi kárpótolna bennünket kiadott harmincz krajczárunkért? Az a nagy üresség, az a nagy semmi, mely e teremben folyton uralkodik nézők dolgában, sokkal jobban bizonyitja, hogy mennyire becsüli, miket vár a közönség az olyan festőtől, a ki nem tud másképp hírre vergődni, minthogy világszerte nagyot — hazudik. Azt mondják, hogy ez a »művész ur« Párisban is volt »tanulni.« Hm. Minek megy hát olyan messzire, olyan nagyon messzire! Hiszen ha egyszerüen Bécsbe megy, akkor is csak — »Ábrányi Lajos művész ur« marad! —*n.*

Hirek.

— **Előfizetőinkhez!** Az Egyenlőség a jövő év kezdetével politikai és társadalmi lappá alakul, mert az általunk képviselt eszmék a politikai napikérdésekkel gyakran oly szerves összefüggésben állanak, hogy ezeknek érintése nélkül, alig felelhetünk meg zsurnalisztikai kötelességünknek. De másrészt szolgálatot vélünk teljesiteni előfizetőinknek, ha a hét politikai eseményeit kellő magyarázattal ellátott, gondos, hű összeállitásban tárjuk az olvasó elé, hogy együtt találja benne azon nevezetesebb eseményeket, melyeket a napi lapok elszórtan közölnek Ilyen tartalom mellett az Egyenlőség — kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, — a napi lapokat is lehetőleg pótolja.

Az Egyenlőség ezután is, úgy mint eddig, tántorithatlanul fog küzdeni azon nagy elvek mellett, melyek a kultura, a haladás és a tizenkilenczedik század szellemének vivmányaként jelentkeznek, s bátor előharczosa marad a szabadság és jogegyenlőség dicső eszméinek.

Ez ujitás tetemes anyagi áldozatot követel. E követeléseknek csak úgy tehetünk eleget, ha e lap egész évi előfizetési árát azzal az összeggel felemeljük, mely a lap jövő szerkezete és tartalma által igényelt kiadási többletet fedezi.

Az Egyenlőség előfizetési ára január elejétől kezdve:

Egész évre	8 frt
fél évre	4 „
negyed évre	2 „

A szerkesztőség.

— **Bécsi rigmusok.** Hogy miként vélekednek a bécsi német sógorok arról a heczczről, melyre Istóczy és czinkosai minden áron a komoly társadalmi mozgalom jellegét akarnák sütni, az lapunk egyik bécsi barátjától beküldött alább közlött rigmusokból is elég világosan kitünik. A füzfa-poezis e jeles terméke ekkép hangzik:

Ich bin ein Antisemit
Warum? Dös wass i nit;
Grund dazu hab' i zwar kein
Etwas muss aber der Mensch doch sein!

— **Keresztény tudósok a vérvádról.** Berlinben a Walther és Wedland czég kiadásában egy emlékirat jelent meg a tisza-eszlári ügyre vonatkozólag, mely emlékirat tudományos véleményeit tartalmazza számos katholikus és evangelikus theologiai tanárnak Németországból, Ausztriából, Hollandiából, Dániából; tartalmazza továbbá Kopp fuldai püspök és Renikens ó-katholikus püspök nyilatkozatát. Dr. Müller Frigyes, a bécsi egyetem tanára, a következőképen nyilatkozik: »Alulirott becsületére és lelkiismeretére állitja, hogy a középkorban és az ujkorban számtalanszor kolportált azon állitás, »mintha a zsidók keresztyén vért használnának ritualis czélokra«, nevetséges tudatlanságon s ördögi gonoszságon alapuló mese. Dr. Dillmann A., a berlini egyetem rendes tanára kinyilatkoztatja, »hogy az emlitett vád tisztán gonosz szándékból világgá bocsátott hazugság, s szivéből kivánja, hogy a hatóság végre teljes nyomatékkal léppjen föl a fanatikusok ellen.« Ily értelemben nyilatkoznak Noldecke (Strassburg,) Riem (Halle), Sommer (Königsberg), Stade (Giessen) és Merx (Heidelberg) tanárok, mint a hazugság oly fegyveréről, melyet tudatlan és babonás nép fordit egészen ártatlanok ellen, s mely gonoszakaratu rágalmazás ellen a büntetőtörvényt kell alkalmazni. Az emlitett püspökök mély sajnálatukat fejezik ki a fölött, hogy korunkban, mikor a történelmi kutatás rég abszolut hamisnak tüntetett föl oly hiedelmeket, melyek a középkorban a fanatizmus kinövései voltak, e hiedelmeket ujra föltálalják, s ürügyül használják föl a zsidó vallás hiveinek üldözésére. — Az amsterdami egyetem theologiai fakultása igy nyilatkozik: »A fakultás valamennyi szakértő itéletéhez hozzájárulván, szintén azon meggyőződéstől van áthatva, hogy oly törvényes előirás, mely szerint meggyilkolt ember vérét rituális czélokra kell használni, a zsidók vallási könyveiben nem foglaltatik.« A kopenhágai theologiai fakultás szintén sajnálkozik a fölött, hogy a keresztyének közt e hiedelem el van terjedve. Hasonló értelemben nyilatkoznak a leydeni, utrechti és más egyetemek is.

— **Dr. Kohut Sándor,** nagyváradi főrabbi jeles tollából legujabban három igen érdekes füzet jelent meg: A Talmud és a középkori rabbinusi tekintélyeknek a »goj«-ra vonatkozó egynéhány állitásáról; továbbá: A félreismert Izrael, és végre: A kutforrás. Ez utóbbi a nevezett rabbinak a nagyváradi zsinagógában m. h. 18-án tartott beszédét tartalmazza, mely a szónoki tehetség minden kellékeit tünteti elő. A másik két füzet alapos tanulmányokról és imponáló szakértelemről tesz tanuságot. Ajánljuk mind a három könyvecskét az olvasók figyelmébe.

— **Rohling ur** szemtelen talmudhazudozásai megkapták a megérdemlett kommentárt. Dr. Bloch florsdorfi rabbi a Wiener Allg. Zeitung tegnapi számában egész határozottan kijelenti, hogy azok után, miket Rohling ur össze-vissza irt a talmudról, kétségtelen, hogy e jó ur soha életében egy sort sem olvasott belőle. Mi részünkről is többször tapasztaltuk, hogy éppen a tudatlanság szokott legtöbbet lármázni, s azért soha sem is kételkedtünk Rohling urnak ignorancziájában. De hát végre akármit állitson is Rohling ur a talmudról, az a magyar zsidóságra nézve közönbös lehet, még pedig nemcsak azért, mert a hazugság nem veszélyes ellenség, de főleg azért is, mert a magyar zsidóság nem a talmud tanai, hanem egyszerüen a magyar törvények szerint él s hogy ezeket jobban tiszteli, mint Rohling talmudhazugságainak magyarországi apostolai, azt a mindennapi tapasztalat elég szembetünőleg bizonyitja.

— **Beküldetett** nekünk Dr. Kayserling M. budapesti rabbi által »Az uzsora és a zsidóság« czimü 19 oldalra terjedő értekezés, melyben a tudós szerző, kinek jelles tollával e lapok olvasóinak már több ízben volt alkalmuk megismerkedni, azt bizonyitja, hogy zsidó törvények szerint az uzsora nemcsak tiltott, de — egyenesen büntetendő cselekményt is involvál. E héten továbbá Dr. Jellinek Adolf bécsi főrabbitól is jelent meg egy kis füzet e czimmel: »A talmudzsidó.« E füzetet, mely német nyelven jelent meg Bécsben, Markus S. budapesti nyomdász adta ki magyarul.

— **Magyarosodunk.** Rothauser Ábrahám, Wolf Adolf budapesti lakos, saját, valamint kiskoru Géza nevü fia »Révész«-re, Gold Izidor sepsi-szt.-györgyi lakos »Arany«-ra, ifj. Kohn Farkas ebeczki lakos kiskoru Salamon (Sándor) nevü fia »Kálai«-ra, Weisz Mór pécsi lakos, Hermann nevü kiskoru fia »Fehér«-re, Olweiler A. mohácsi illetőségü budapesti lakos »Rónai«-ra. Singer Sándor győri ille-

tőségü budapesti lakos »Győri«-re, Steiner Márkus (Mayer) tótvázsonyi illetőségü ugyanottani lakos »Somogyi«-ra, Rosenberg Soma felsőbodonyi illetőségü kalocsai lakos »Révai«-ra, Dusa Tódor maroslekenczei illetőségü ugyanottani lakos, saját, valamint Antal, Ferencz és Amália nevü két kiskoru gyermeke »Dózsá«-ra, Hiczinger Ernő szőregi illetőségü mindszenti lakos »Hintei«-re, Hebenstreit András dorozsmai illetőségü ugyanottani lakos, saját, valamint Katalin, Antal, Ferencz és Imre nevü gyermekei — folyamodó anyja szül Czékus Viktória után — szintén »Czékus«-ra, Fuchs Adolf tapolczai illetőségü budapesti lakos, saját, valamint Aranka kiskoru leánya »Fenyvesi«-re, Wagner Mór budapesti lakos saját, valamint Mór-Gyula és Mária-Terézia nevü kiskoru gyermekei »Váradi«-ra, kiskoru Gelerin (Zseller) Anna és Gyula nagysági illetőségü ugyanottani lakosok mostoha atyjuk Floreá Nikolei után szintén »Floreá«-ra, Hoff Zsigmond poruczai illetőségü ugyanottani lakos József és Ármin nevü kiskoru fia »Havas«-ra, özv. Zukkerkandl Salamonné székesfehérvári lakos kiskoru Miksa fia »Zelei«-re, Schlesinger Feitel (Nándor) csaczai illetőségü trencsényi lakos saját, valamint Arthur fia »Turóczi«-ra, kiskoru Taub Emil budapesti illetőségü bécsi lakos »Török«-re változtatták nevöket belügyminiszteriumi engedélylyel.

Helyreigazitás. Mult számunkban közlött »A tapolczai járásbeli köznemesség« czimü czikkben értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. A szóban forgó czikkben többek közt az ellenkérvényről is tétetik említés, melyet a tapolczai választó kerület intelligens lakossága az országgyülés elé terjesztett E kérvény a mult heti sajtó hiba kijavitása mellett szóról-szóra következőleg hangzik: »Alulirottak bizonyitjuk, hogy mi az izraelitákkal a legnagyobb barátságban, testvéri szeretetben élünk, velük soha semmi bajunk nem volt, s igy a zsidó emancipatio eltörlését nem is óhajtjuk; kérjük ezért, hogy az Istóczy képviselő ur által benyujtott kérvény visszavonassék és semmisnek nyilvánittassék.«

Szerkesztői üzenetek.

»Fridrik«. Budapest. Álnevekkel ellátott leveleket nem közölhetünk.

L. J. urnak N.-Szőllős. Levelét olyan alakban lehetetlen kiadnunk, mert a mellékkörülmények az olvasó közönséget nem érdeklik

V—r M. urnak. Budapest Suszterinasok és a zsurnaliszta czimmel élő kétes exisztencziák szentencziáira nem adunk semmit. Különben Bercsényi ur megadta a feleletet.

Főtisztelendő Dr. K. S. urnak. Nagyvárad. Leveleért fogadja köszönetünket.

R—er F. urnak. B. Gyarmath. Megjegyzése igen helyes. Felhasználtuk.

R. M. urnak. Budapest. Ismeretlen irótól czikket nem közlünk. Tessék magát megnevezni.

F. S. urnak. T.-Dob. Olyan egyénekkel csak egyszer szabad foglalkozni, úgy, hogy elég legyen örökre.

K—m Gy urnak. T.-Harkány. Ugyanily értelmü tudósitást kaptunk más oldalról is, de nem közölhetjük.

H. Mihály urnak. Szeged. Talán később.

St. M. urnak. Galantha. Teljes névaláirás nélküli leveleket nem közlünk.

Ch. S. urnak. Ujhely. Most nem közölhetjük. Talán máskor.

R. m. urnak. T.-Lök. Nekünk tények kellenek..

R. n. I. urnak. Tolcsva. A czikk mély gondolkozásu férfiu tollára vall. Egyet-mást felhasználunk belőle.

K. R...f urnak Budapest. Levelét egyelőre nem közöljük. Mi is el tudnánk mondani akárhány indokot arra, hogy a szóban forgó lapot mi inditja antiszemita bujtogatásra, de nem érdemesitjük a megemlitésre, mert szándékos otrombaságait úgy sem méltatja figyelemre senki. Hadd veszekedjék ezzel a szennylappal a Függetlenség, kinek igen komoly konkurrenczíát csinál.

Főtisztelendő Dr. K. Gy. urnak Szigetvár. A legközelebbi számban.

HIRDETÉSEK.

ווינטיג פיר רעגאליענפאבטיר.

RUM, SZILVORIUM, TÖRKÖLY

RAKTÁRPALINKA, LIKŐRÖK

és minden szeszes italok

hideg uton, minden készülék nélkül előállithatók

szabadalmazott szeszeim és aether-olajaim által,

WATTERICH ARNOLD

Budapest VII., Dohány-utcza 1.

„HUSZÁR"-ház, az izraelita templommal szemközt.

Kezelési könyvek és árjegyzékek minden nyelvben ingyen.

Ajánlok továbbá: Üröm-eczetet, savanytalanitó port, bortisztitó port, glycerint, vizahólyagot, bőrbajok elleni szereket.

Kedvező alkalom

ZONGORAVEVŐKNEK

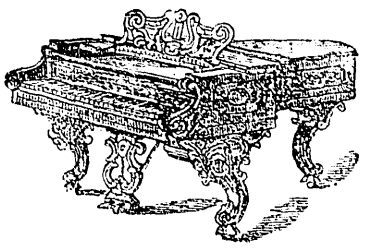

Kölcsönintézetem feloszlatása s gyáram nagyobbitása folytán eladok kevéssé használt

Fortepiano, Pianino s Harmoniumokat

mindannyi szolid gyártmány, felette olcsó áron; minden egyes müszerről több évi jótállást irásbelileg biztositok. Tudakozódásokra készséggel felelek, árjegyzéket kivánságra beküldök. Minden a zongora szakmába vágó üzletek, mint vétel, eladás, csere, javitás, szállitás, zongorahangolás s csomagolás mindenkor pontosan, olcsón s gyorsan eszközeltetnek

ÉDER ANTAL GYULA

zongora- és harmonium-gyáros; bir. esküdt szakértő

Ferencziek-tere 4. szám.

Kisorsolással egybekötött életbiztositás.

Magyar-franczia

biztositó részvénytársaság.

Befizetett tőke	frt 4.000,000.—	aranyban
Anglo-tartalékalap	» 707,200.—	»
Rendelkezési és nyereménytartalékalap	» 424,821.03	»
Árfolyamkülönbözeti tartalékalap	» 80,000.—	»
Díjtartalékok:	» 1,049,936.02	»

A dijak jutányosak.

Előforduló káresetek gyorsan és pontosan felvétetnek és kifizettetnek.

Felvilágositásokkal készséggel szolgálnak

az igazgatóság irodahelyiségeiben Budapest, IV. városháztér 1.

és nemkülönben a társaságnak az osztrák-magyar birodalom területén fennálló összes vezér-, fő- és alügynökségei.

Tűzkár ellení biztositás. Biztositások jógkár esetére.

Szállitmány-biztositás

12 Ellenröpirat

ISTÓCZY-ELLENES FOLYÓIRAT.

Szerkeszti

HEGYESI MÁRTON

országgy. képviselő.

1880—1881. tökéletes 12 füzetben 6 forint, ezentul szállitja **80 kr.**-ért

az egész müvet

ROBICSEK ZSIGMOND

könyvkereskedése, Budapest, V. Nagykorona-utca.

Az összeg beküldése után vidékre bérmentve küldetik.

KERTÉSZ TÓDOR

ujdonságok raktára Budapest, Dorottya-utcza 1. sz.

Karácsonyidényi kiállításra megjelent **müiparcikkek és ujdonságok** praktikus uj találmányok a háztartás, játék-, étkező-, iró-, dohányzó-, munkaasztalok és termek kiegészítéséhez, **1 fton** (mint 20) **ftig.** Vadász- és lovagsportnak czélszerü disztárgyak, **bársonybrocat**-szövetböl **baroque, renaissance**-kori izlésben. Kristály, Cuivre Polie tárgyak, pikáns terre-cuit vázák, virágasztalkák, madárkalitkák, díjes irókészletek, thea-asztalok, díszes album-asztalkák, aquarium, visitkártyatálak virágtartóval stb. Ágas gyertyatartók párja 4—70 ftig. Fali óra nickel keretben 4 ft. Látcsövek. Szép irómappa 70 krtól 20 ftig, berendezett utitáskák 18—65 ftig. Flobert szoba czél- és madárpuska 12—23 ftig. Kártyaprések, cassettek és bonboniérek, Lady compagnon toilette-, munka-asztalkák és necessairek, kesztyü-tartók, brocattáskák, illat-vánkosok és flaconnierek, Block-Notiz, borkészletek, márvány gyümölcs-tálak, sötétben világito gyufatartók ft 1.40—2-ig **Bali legyezők** 2—35 ftig, finomabbnemüek gyöngyházban. Állványos albumok, girandolok Keleutudiai és japáni curiositások. **Uj! Trigonon** szivarvég-vágókés, ft 1.50 Likör-készletek japáni kaskákban 7, 10—12 ft. Divatos faltálak ókori izlésben.

NB Club **koresolyák** ft. 1.50, 2.20, 4—5 ftig Halifax ft 6.50, nickel Halifax ft 9.— Botfáklya esti korcsolyázáshoz ft 1.70 Muff- vagy zsebben hordható melegitő, 4 óráig tart meleget.

Mulattató tanulmányos játékok

leányoknak és fiúknak.

Uj! Törhetlen, mosdatható hajas babák ingecskekben ft 1.20—4.20-ig. Papát és mamát hivó babák ft 2.50—7.50-ig Öltöztetett babák 10 krtól ft 4.50-ig. Öltöztetett babák 20 krtól 16 ftig.

Uj! Díszes kézi kosárkák babával s öltözékkel berendezve ft 2.40—6-ig. Berendezett baba-kofferek ft 3—12-ig. Menyezetes baba-ágyak ft 4—8-ig. Takaréktüzhelyek 60 krtól ft 6.50-ig. Préselt czinezett edények ft 1.15—3-ig. Porczellán asztali service 90 krajczártól ft 4.70-ig. Felszerelt baba-mosdóasztal vasból 3 ft. Fa- és parafamunkák 1 ft. Pálczikarakás ft 1.20. Himző-iskola 3—6 ftig, varró-iskola ft 1.40—2.25-ig, horgoló-iskola ft 2.80, kötö-iskola ft 2.60, fonó-iskola 70 krtól 2 ftig. Fecskendőfestészet ft 1.85—4.50-ig. Kis divatárusnő ft 1.80. Csodagombolyag 55 kr. Cziterák ft 1.80, 5.40-ig.

Trombiták 10 krajczártól ft 1.60-ig. Pacsirtahang-utánzó 8, 20, 25 krig.

Uj! Songster, a fülemile hangját természethüen utánzó kis madár ft 2.50, ugyanez egyszerübb kiállitásban 50 kr. Zenélő bügó 40 kr. Sivitó ördog 40 kr. Gépműves futó egér 60 kr. Légpisztoly 10—30 krig. Caleidoscop 15—40 krig. **Autoscop,** uj meg uj virágcsokor képződése látható, 80 kr.

Uj! Concert-szájharmonika csengetyüvel ft 1.50. Zenélő doboz 2.50, 21—65 ftig. Ostorok 15 krtól 1 ftig. Lovak 70 krtól ft 6.85-ig, hinta-lovak 4.80—20 ftig, velociped-ló 24 ftig, bárányok 90 krtól 8 ftig. Kocsik 20 krtól 6 ftig. Gépműves játékok egerek sat. 60 krtól 1.40—24 ftig. Katonák 30 krtól ft 3.60-ig. Kardok 1.40—2 ftig. Puskák 80 krtól ft 2.50-ig. Csákók 30 krtól ft 1.80-ig. Dobok 70 krtól ft 4.40-ig. Czimbalom-zongora 9 ft. Vasutak 40 krtól 9 ftig, gépezetesek ft 1.20—7.20-ig Ércz czimbalom 50 krtól 8 ftig. Aeolhárfa 40 kr. Képes könyvek 10 krtól 2 ftig. Delejes játékok úszó állatokkal 40 krtól ft 1.40-ig Amerikai préselt betü-játék 70 krtól ft 3.75-ig Lehuzható képek 10 krtól 3 forintig. Színházak ft 2.50—6 ftig. Életkerék 50 krtól 10 ftig. Hegedűk ft 1.40, Számoló-gép ft 1.50. Mozaik-játék 40 krtól 3 ftig. Festékszekrények 50 krtól 4 ftig. Rajzolókészülékek 50 krtól 3 ftig. Cubus-játék 40 krtól 3 ftig. Türelemjáték 65 krtól ft 2.40-ig Varázs-készletek 2—8 ftig. Szerszám-ládák 50 krtól ft 10.50-ig. Lombfürész-készletek ft 4.20, 6—16.50-ig. Laterna magikák ft 1.20—30-ig. Nyomdák ft 4.30—13.50-ig. Nyilak 75 krtól 3 ftig.

Uj! Amerikai, ajtó közé csavar nélkül alkalmazható torna-készlet hinta és trapezzel 6—8 ftig.

Csecsemőknek. Sivito gummibabák. Sivitó gummi-csörgők Sivitó bohócz-csörgők öltöztetve Bohóczok. Kötött babák 30 krtól 8 ftig.

Társas-játékok. Tombola ft 2.60 20 ftig. Lotto 85 krtól 6 ftig. Lóverseny 50 krtól ft 7.50-ig. Várostrom ft 2.20—3.40-ig. Harang és kalapács 85 krtól ft 1.50-ig. Lóvonatú vasútjáték 2.25—3 ftig. Utazás a föld körül ft 2.80. Bezique ft 4.50. Zsebben hordható sakk-, damés malomjáték ft 1.40. Sakkjátékok 2.50—15 ftig. Dominók 60 krtól 5 ftig.

Uj! Tivoli vagy a franczia billiard 8 ft. Roulette stb., stb.

Minden tárgyon a határozott ár ki van tüntetve, irásbeli megrendeléseknél **képes árjegyzék mellékeltetik.**

Kedélyderitő uj tréfás meglepetési tárgyak és komikus alakú dobozok, ajándéktárgyak elrejtésére. Legjobb kiházasitási ajándék 90 kr. Gyógyszerüveg 90 kr. Élet-elixir ft 1.20. Narancs ízetlen tartalommal 70 kr. Pénzes-zsák tartalommal 75 kr. Virág-trágya ft 1.20 Vadhús elleni szer 90 kr. Vessző 40 kr Ajak-ír ft 1.50. Pikáns burnót-szelencze ft 1.75. Almatlanság elleni szer 90 kr Hús-kivonat 80 kr. Svéd tüzszerszám 40 kr. Szerelmes pár ft 1.60. Gólyá 40 krtól ft 1.60-ig. Pénz-zsákok 1 fttól ft 1.20-ig Pólyás gyermekek 70 krtól 2 ftig Tányér eperrel, cseresznyével ft 2—2.60-ig, tojással ft 1.80. Kocsik ft 1.60 Ugorka 60 krtól 1 ftig. Körte 85 kr. Alma 30—75 krig. Narancs 85 krtól ft 1.20-ig. Czitrom 30 krtól kezdve.

Tréfás vexálló- és türelem-játékok, könnyen előadható varázs-játékok a karácsony- és Szilveszter-estékre.

Csillogó, ragyogó fényes karácsonyfa-díszek. Uj! Karácsonyfa állvány vasból, meggátolja a fának eldőlését ft 2.50 Angyalok a karácsonyfa tetejére 25, 35 krtól 1—2 ftig. Lebegő angyalok 35 krajczártól ft 2.25-ig

Uj! Ragyogó meglepő gépmű a karácsonyfa tetejére ft 1.50. Patent gyertyatartók tuczatja 35, 40, 60, 72 krtól ft 1, 1.20, 1.40, 1.60, 1.80, 2.40, 3-ig. Nagy alakokat ábrázoló lámpák ft 1.50. Lampionok a fa hatásos kivilágitásához, tuczatja ft 1—1.40-ig Ragyogó arany és ezüst reggharmat 20 kr. Arany és ezüst hajszálak 60 kr Arany, rubin, ragyogó csillagok 20 krtól 1 ftig. Gyémánt-cseppek tuczatja 45 kr. Gyémánt láncz 1 ft. Üveg-golyó láncz 50 kr. Üveg-gyümölcs 70, 90 krtól ft 1.80-ig ércz-diók 84 kr., fenyő-toboz érczből 1.40, 1.80, fényes fenyő-toboz 84 kr, mind tuczatonkint. Kinyitható arany diók 15—40 kr 1 választék bonboniére 1—2 ftig. 1 választék bonboniére-ballon 75 krtól 1 ftig Különféle bonboniérek 10, 12, 15, 20, 25 kr. Gyöngysodrony a tárgyak felfüggesztéséhez 10 kr. Mászó majom 35 kr. Szines viasz-gyertyácskák tuczatja 20—40 kr. Meglepő gyertyácskák, egy szerre gyulnak meg, tuczatja 42 kr Magnesium-sodrony electricus kivilágitáshoz, méterje 85 kr. Stearinnal töltött lampionok a karácsonyfa kivilágitására, 10 db. ft 1.20. Az itt elősorolt **tárgyakból egy választék összeállitható** 5, 10, 15, 20 ftért. Ugyszintén tombola nyereménytárgyakból is.

Uj! Szemüvegek, melyek a karácsonyfát 8-féle mesés szinfényben tüntetik elő, ft 1.—

BUDAPESTI IPAR.

FISCHER J.

porczellán- és majolika-gyára Budapesten,

Bécsi-utcza 3. szám.

Ajánlja alkalmas

alkalmi és nászajándékoknak

saját gyártmányait.

Magyar korsók, gyümölcstartók, tálak, szalon- és asztalváza eredeti magyar és keleti díszitésekkel. — **Porczellánból** *mindenféle edények*, mint ebédlő, thea-, kávékészletek stb. — Dús választék **gyermekkészletekben.** — Levélbeli megrendelések postautánvét mellett pontosan teljesittetnek.

BIEBER ANTAL theakereskedése

Budapesten, Dohány-utcza 3. szám.

Ajánl:

½ kilo finom Souchong-theát	frt 2.—	1 liter Jamaica-rumot	frt 1.—
½ „ orosz karaván-theát	„ 3.—	1 „ legf. Jamaika-rumot	„ 1.50
½ „ családi theát	„ 2.50	1 pint braziliai rumot	„ —.80
½ „ Peccovirág-theát	„ 3.—		

Egy kilo thea és két üveg rum megrendelésénél minden vevő diszesen kiállitott chinai eredeti ládácskát kap.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Elsőrendű

POROSZ SALON-KŐSZÉN

plombirozott zsákokban à 82 kr.

diószén tömő-kályhákhoz à 79 kr.

(50 kilogramm = 1 vámmázsa)

dijmentesen a pinczébe szállitva.

Továbbá ***Ostrau-Dombrau*** darab-, koczkás- és aprószént olcsón és bérmentve a vasuti állomásokhoz ajánl

ZWEIG LAJOS,

a Guttmann testvérek-féle kőszénbányák

árusitási ügynöksége

Budapest, V, Mérleg-utcza 5.

Budapest. Weisszmann testvérek könyvnyomdája.